

Bestuurs- opdracht

Bladnummer

1

nummer:

1341959

Bestuursopdracht

Regioplan Windenergie Zuidelijk & Oostelijk Flevoland

Bestuursopdracht

Bestuurlijk opdrachtgever	: Gedeputeerde Staten van Flevoland
Coördinerend gedeputeerde	: A. Bliëk - De Jong
Ambtelijk opdrachtgever	: A.W.H.M. van Oorschot
Projectleider	: D.F. Menting
Datum van dit document	: 10 juli 2012
Opgesteld door	: D.F. Menting/E. van de Water
Datum besluit GS:	: 17 juli 2012
Datum besluit PS:	: 5 september 2012

1. Inhoudelijke beschrijving

Samenvatting

Dit is de Bestuursopdracht voor het Regioplan Windenergie Zuidelijk en Oostelijk Flevoland (hierna: Bestuursopdracht). Dit document is vastgesteld door het College van Gedeputeerde Staten van Flevoland en heeft de instemming van Provinciale Staten van Flevoland.

Het provinciale windenergiebeleid heeft als doel de bestaande windturbines te saneren en te vervangen door windparken met grotere en efficiëntere windturbines. Hierdoor wordt het aantal windturbines gehalveerd, het oorspronkelijke open landschap hersteld en neemt de duurzame energieproductie toe.

De aanleiding voor deze opdracht is dat realisatie van het beleidsdoel van opschalen en saneren stagneert. Dit is het gevolg van de veranderde economische en subsidiecontext. Dit effect wordt versterkt door de relatief jonge leeftijd van de bestaande windturbines. De Beleidsregel Windturbines 2008 biedt geen anticipatiemogelijkheid op deze veranderde context.

Het Regioplan vormt het ontwikkelkader voor de realisatie van de ambitie van opschalen en saneren van windturbines en geeft de planologische kaders op hoofdlijnen voor de ontwikkeling van nieuwe windparken in Zuidelijk en Oostelijk Flevoland.

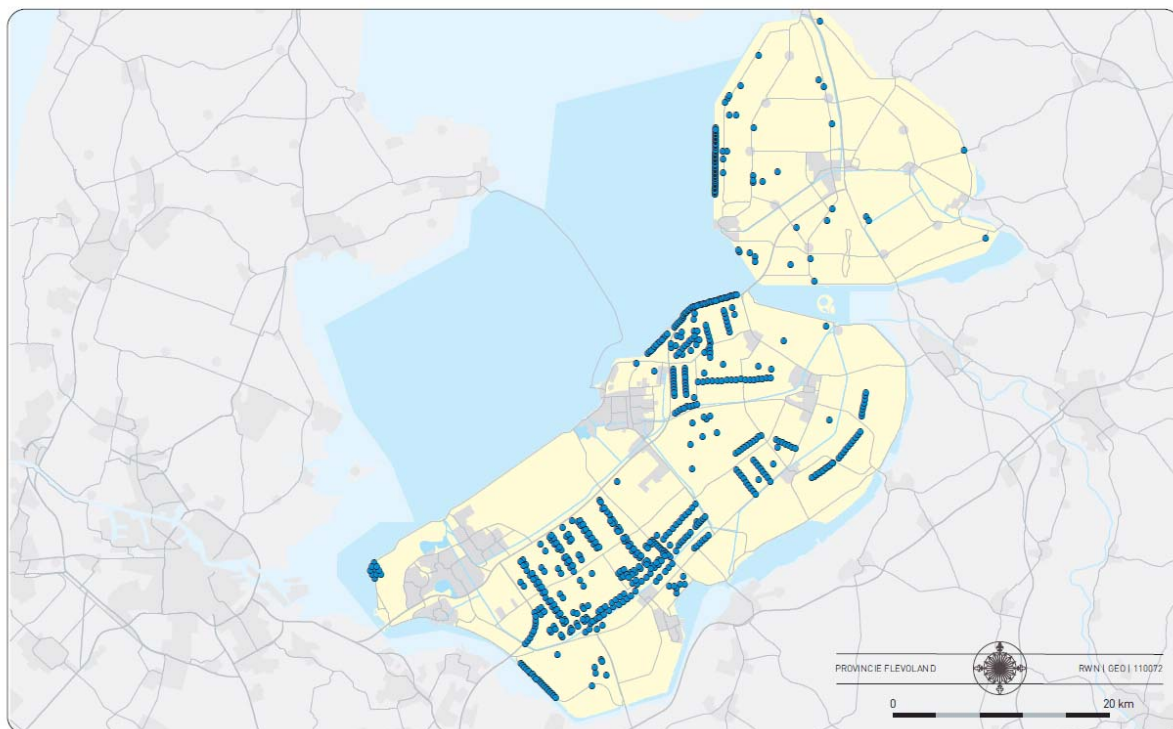
Het resultaat van het Regioplanproces, dat om een iteratief en open planproces betreft, is een zestal uitvoerbare projectplannen voor de windontwikkelgebieden in Zuidelijk en Oostelijk Flevoland. De ruimte voor deze plannen wordt vastgelegd in één regionaal overkoepelend kader: *het Regioplan Windenergie Zuidelijk en Oostelijk Flevoland*.

Het Regioplan krijgt de status van een structuurvisie en wordt vastgesteld door de provincie Flevoland en de gemeenten Dronten, Zeewolde, Lelystad en Almere. Het Rijk neemt het Regioplan op in de Rijksstructuurvisie Windenergie op Land. Daarmee fungeert het plan als toetsingskader voor de toepassing van de Rijkscoördinatierегeling.

De ligging en landschappelijke structuur maken Flevoland uitermate geschikt voor de ontwikkeling van windenergie. Dat is in de praktijk ook gebleken. Momenteel staan er in Flevoland 597 windturbines met een opwekkingscapaciteit van 629 MW. In 2005 is er een stop afgekondigd voor het plaatsen van nieuwe windturbines. De reden hiervoor was dat het verrommelende effect van de geplaatste windturbines op het landschap groter was dan eerder gedacht.

De windparken Zuidlob, Noordoostpolder en Sternweg zijn gevrijwaard van de stop op de windturbines omdat ze al voorsorteerden op het nieuwe principe van opschalen en saneren. Deze windparken zijn in 2015 operationeel en bestaan uit 131 windturbines met een opwekkingscapaciteit van 637 MW. Negentig procent van de Flevolandse

energiebehoefte (exclusief mobiliteit) wordt dan duurzaam opgewekt. De verwachting is dat zonder interventies de omvang van het windareaal vanaf 2015 langzamerhand afneemt. De bestaande windturbines raken versleten en worden buiten bedrijf gesteld terwijl de huidige economische situatie en beleidscontext nieuwe initiatieven onhaalbaar maken.

1.1 Aanleiding

Het beleidsprincipe van opschalen en saneren is uitgewerkt in de Beleidsregel Windturbines 2008. Centraal staat de gedachte dat een nieuw windpark alleen mag worden gebouwd als daarvoor oude windturbines worden gesaneerd. De beleidsregel zet uiteen hoeveel windturbines er gesaneerd moeten worden (saneringsequivalent), wanneer ze gesloopt moeten worden en welke eisen er gelden voor nieuwe windparken. Ook is in de beleidsregel de eis opgenomen dat een deel van de opbrengsten van het park geïnvesteerd moet worden in de omgeving (gebiedsgebonden bijdrage).

Een belangrijke notie is dat het beleid is vormgegeven in een tijd dat het economisch voor de wind ging en er een gunstige subsidieregeling voor duurzame energieopwekking bestond; de zogenaamde 'MEP-regeling'¹. De economische crisis, het abrupte eindigen van de MEP-regeling en de komst van een nieuw rijkssubsidiestelsel voor windenergie hebben er voor gezorgd dat de financiering van windparken moeilijker is geworden en er meer risico bij de initiatiefnemer ligt. De consequentie hiervan is dat de winstgevendheid van windparken is afgenomen. Hierdoor zijn ondernemers minder geneigd om (opnieuw) te investeren in windenergie. Dit effect wordt versterkt door de relatief jonge leeftijd van het windturbineareaal; het merendeel van de windturbines is pas na 2015 economisch afgeschreven.

Andere aanleidingen zijn de rijksambitie voor 6000 MW windenergie op land en het pleidooi van de Flevolandse gemeenten om meer provinciale coördinatie en

¹ Ministeriële regeling Milieukwaliteit Elektriciteitsproductie
Nummer 1341959

planvorming op regionale schaal ten aanzien van windenergie.

Namens de Flevolandse windturbine-eigenaren en mede namens de in Flevoland actieve projectontwikkelaars heeft de Stichting Werkgroep Opschalen Windenergie Flevoland (WOWF) aangegeven dat het provinciale beleid in combinatie met de veranderde economische en subsidiecontext ervoor zorgt dat het principe van opschalen en saneren bedrijfseconomisch niet van de grond zal komen. De WOWF stelt een aantal beleidsaanpassingen voor dat er voor moeten zorgen dat de saneringskosten afnemen en de opbrengsten groter worden. De belangrijkste gewenste aanpassing is het verruimen van de huidige saneringsequivalent.

Saneringsequivalent

Als iemand een bestaande windturbine saneert met een gemiddelde jaarlijkse energieproductie van 2.100.000Kwh dan mag hij daar in de huidige beleidscontext een vervangende productiecapaciteit van 2.625.000Kwh voor realiseren (zie toelichting Beleidsregel Windturbines 2008). De WOWF stelt voor de nieuw te bouwen opwekkingcapaciteit gemiddeld 5.250.000Kwh per jaar te laten zijn.

Het saneringsequivalent zorgt ervoor dat een ieder die opnieuw of voor het eerste in wind wil investeren gelijke kansen krijgt doordat locatievoordelen (op de ene locatie waait het harder dan op de andere locatie) niet door een selecte groep worden geïncasseerd. Op deze manier wordt er voldoende stimulans geboden aan een ieder die zijn oude windturbine wil inleveren en er kan ruimte geboden worden aan nieuwkomers.

In het najaar van 2011 is in opdracht van het College van Gedeputeerde Staten verkend of er in Zuidelijk en Oostelijk Flevoland voldoende ruimte is om de door de WOWF voorgestelde equivalent op een acceptabele wijze te realiseren. Aan de hand van een aantal beleidsscenario's is gekeken naar ruimtelijke en milieukundige inpasbaarheid en de maatschappelijke kosten en baten. De conclusie van het uitgevoerde onderzoek is dat een equivalent van 2,5 mogelijk haalbaar is. Een nadere en gebiedsgerichte analyse moet dit uitwijzen.

Naast de ruimtelijke verkenning zijn met gemeenten, Rijk en WOWF de voor- en nadelen van het opstellen van een provinciale structuurvisie voor windenergie in beeld gebracht. Daarbij is gebleken dat het opstellen van een regionaal ruimtelijk plan voor windenergie wenselijk is, onder voorwaarde dat het plan duidelijkheid biedt over de toekomstige windlocaties, alle overheden bindt en uitvoeringsgericht en flexibel is. De planvorm van een provinciale structuurvisie voldoet niet aan al deze wensen.

De Wet ruimtelijke ordening biedt de mogelijkheid om samen met de gemeenten en het Rijk een regioplan op te stellen. Een dergelijk plan kan door iedere deelnemende partij worden vastgesteld als thematische structuurvisie of als onderdeel van een integrale structuurvisie.

Ambities

- Realiseren van een landschappelijk mooi en aantrekkelijk Flevoland
- Realiseren van een 100% energieneutraal Flevoland in 2020
- Faciliteren van het versterken van de Flevolandse economie
- Bijdragen aan de nationale opgave van 6000 MW wind op land.
- Bijdragen aan de gemeentelijke ambities ten aanzien van duurzame energieopwekking.

Overwegingen Rijk, gemeenten en WOWF

1. Het rijk heeft zich verplicht dat 14% van de Nederlandse energieproductie duurzaam is. Om deze doelstelling te bereiken wordt onder andere ingezet op de realisatie van 6000 MW wind op land. De minister van Economische Zaken, Landbouw en innovatie heeft daarbij een coördinerende rol.
2. De minister van Infrastructuur en Milieu (I&M) heeft tijdens het Bestuurlijke Overleg Windenergie op land van 21 mei 2012 uitgesproken dat de provincies het primaat hebben bij de ruimtelijke kaderstelling voor nieuwe windparken. De minister van I&M is verantwoordelijk voor de nationale ruimtelijke planvorming ten aanzien van windenergie.
3. De gemeente Dronten is energieneutraal en dat is in belangrijke mate gerealiseerd door de productie van windenergie. Dronten wil deze positie uitbouwen en ook voor de lange termijn energieneutraal blijven, onder andere door herstructurering en opschaling van het bestaande windareaal.
4. De gemeente Zeewolde is energieneutraal dankzij windenergie en wil dit blijven onder andere door een verdere groei te realiseren van de duurzame energieproductie van 10%. Dit moet mede worden gerealiseerd door de groei van het bestaande windenergieareaal. De gemeente wil bezien of ruimte geboden kan worden aan de instroom van bestaande turbine-eigenaren uit andere gemeenten.
5. De gemeente Lelystad zet in op 80% energieneutraliteit en wil deze doelstelling in belangrijke mate realiseren door de herstructurering en uitbreiding van het bestaande windareaal. Keuzes ten aanzien van het plaatsingsbeleid van windturbines dienen integraal en in samenhang met andere majeure ruimtelijke ontwikkelingen (o.a. Luchthaven Lelystad, Flevokust, Lelystad Watersportstad) in de gemeente te worden gedaan.
6. De gemeente Almere zet gekoppeld aan de stedelijke schaa sprong van Almere samen met het rijk en de provincie in op een energieneutrale stad. De realisatie van windparken is nodig om deze ambitie te realiseren. Het (binnen)stedelijke karakter van deze opgave en het gegeven dat opschalen en saneren primair een vraagstuk voor het landelijk gebied betreft maakt dat de gemeente uitgezonderd wil worden van het provinciale windenergiebeleid voor het bestaande stedelijk gebied. De ruimtelijke samenhang met het landelijk gebied moet daarbij worden geborgd. De gemeente wil zelf regie voeren op de vormgeving van de beoogde windopstellingen.
7. De Stichting Werkgroep Opschalen Windenergie Flevoland (WOWF) ontwikkelt zich tot een vertegenwoordigend bestuur van turbine-eigenaren, grondeigenaren en bewoners in het landelijk gebied van Oostelijk en Zuidelijk Flevoland. In de tweede helft van 2012 wordt gewerkt aan een wijziging van bestuur. Na de transitie zal het bestuur zijn samengesteld uit vertegenwoordigers uit de windontwikkelgebieden, een vertegenwoordiger van LTO-Noord en een onafhankelijk, niet-stemgerechtigd voorzitter. De WOWF heeft zich vanuit die hoedanigheid tot doel gesteld om de bestaande windturbines in Flevoland te herstructureren. Op die manier kan op landschappelijk duurzame wijze de productie van windenergie in het landelijk gebied voor de lange termijn worden bestendig en uitgebreid.

Doelstellingen

- Meer energie met minder turbines. Op deze manier wordt duurzaam bijgedragen aan de geambieerde landschappelijke kwaliteitsslag door verrommeling tegen te gaan en de ruimtelijke kwaliteit van Flevoland te versterken. Concrete doelstelling is om terug te gaan van 597 naar 300 windturbines.
- Vergroten van de opwekkingscapaciteit van de opgestelde windturbines in Flevoland om de totale opwekkingscapaciteit en daarmee de energieproductie voldoende te laten groeien om in het kader van de Structuurvisie "Wind op land" voor 2020 prestatieafspraken te maken met het Rijk.
- Een impuls te geven aan de regionale economie door:
  - o het neveninkomen van boeren en bewoners van het landelijk gebied voor de lange termijn te behouden, te vergroten en onder een grotere groep te verdelen;
  - o nieuwe banen te creëren gekoppeld aan de bouw en het onderhoud van windparken;
  - o financiële participatieruimte voor de Flevolandse burgers te creëren in de tweede generatie windparken;
  - o Een deel van de opbrengsten van de windparken te investeren in de omgeving (gebiedsgebonden bijdrage).

1.2 Beoogd resultaat

- Het regionaal gedragen Regioplan Windenergie Zuidelijk en Oostelijk Flevoland waarin staat in welke gebieden en op welke wijze de beleidsrealisatie van opschalen en saneren plaatsvindt en welke inzet de provincie en gemeenten daarbij plegen.

1.3 Status

De opdracht voor het Regioplan Windenergie Zuidelijk en Oostelijk Flevoland wordt verleend door het College van Gedeputeerde Staten. De opdracht heeft de instemming van Provinciale Staten gekregen, omdat het project waarschijnlijk zal resulteren in een aanpassing van het huidige beleidskader voor windenergie.

Het Regioplan krijgt de wettelijke status van structuurvisie zoals bedoeld in de Wet op de ruimtelijke ordening.

Het plan wordt daartoe vastgesteld door meerdere overheden, naast Provinciale Staten van Flevoland zijn dit:

- De gemeenteraad van Dronten;
- De gemeenteraad van Lelystad;
- De gemeenteraad van Zeewolde;
- De gemeenteraad van Almere.

Het Rijk (Ministerie van Infrastructuur en Milieu) zal het Regioplan, als uitwerking van de Rijksstructuurvisie Wind op Land, de status geven van rijkstoetsingskader voor de toepassing van de Rijkscoördinatieregeling.

1.4 Afbakening

Het Regioplan is een structuurvisie, geen bestemmingsplan. Het plan geeft de planologische en landschappelijke kaders op hoofdlijnen voor de ontwikkeling van nieuwe windparken in Zuidelijk en Oostelijk Flevoland.

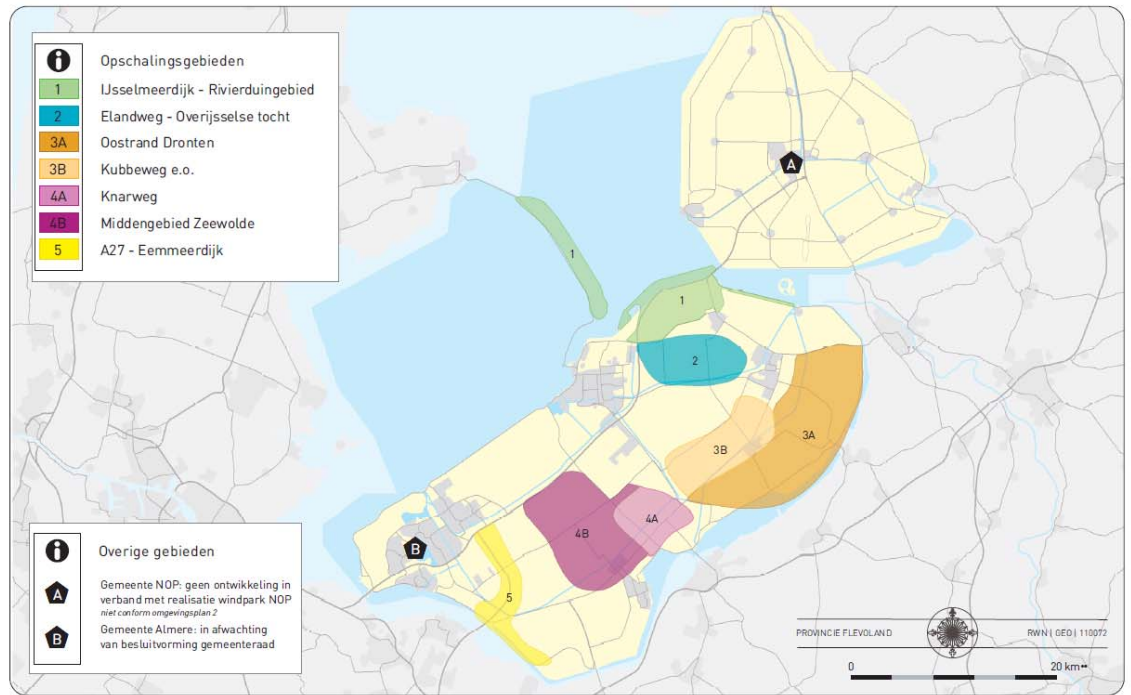
Het Regioplan(proces) is het vertrekpunt voor uitvoering en biedt het ruimtelijke kader voor het opstellen van inpassingsplannen en bestemmingsplannen.

Het Regioplan heeft uitsluitend betrekking op de ontwikkeling van nieuwe windparken in de zes gebieden² die zijn aangegeven op het kaartbeeld "Indicatieve zoekruimte voor windenergie in Flevoland" zoals vastgesteld door Provinciale Staten op 20-06-2012 (1323281).

Er worden geen nieuwe windgebieden aangewezen in het Markermeer, IJmeer en Noordoostpolder. Deze gebieden vallen buiten de werking van het Regioplan.

KADERSTELLING WINDMOLENS FLEVOLAND

INDICATIEVE ZOEKRUIJTE VOOR WINDENERGIE IN FLEVOLAND

In het Regioplan wordt een uitvoeringsparagraaf opgenomen met de kaders en afspraken voor de gebiedsgebonden bijdragen en participatiemogelijkheden voor bedrijven en burgers.

Na vaststelling van het Regioplan zal de Beleidsregel Windturbines 2008 worden vervangen of aangepast. Het Regioplan zal als een zelfstandige structuurvisie tevens als bouwsteen fungeren voor het thema windenergie van het beoogde derde Omgevingsplan Flevoland.

1.5 Eisen en uitgangspunten

Eisen:

- Principe van opschalen en saneren wordt toegepast;
- Nieuwe windturbines worden geconcentreerd in windparken;
- De initiatiefnemers dragen een gebiedsgebonden bijdrage af;
- Financiële participatiemogelijkheid bieden voor iedere inwoner van Flevoland;
- Bestuurlijke commitment aan het proces en overeenstemming over de uitkomsten;
- Veiligheid van nieuwe en bestaande windparken moet geborgd worden middels certificering.

² De gemeenteraad van Almere moet zich nog uitspreken over de ontwikkelingsmogelijkheden van windturbines binnen haar stedelijk gebied.

Uitgangspunten:

- Er wordt maatwerk per gebied geleverd;
- De planontwikkeling vindt Bottom-up plaats en wordt middels een iteratief en open-planproces vormgegeven om zoveel mogelijk draagvlak te ontwikkelen;
- WOWF is het vertegenwoordigende bestuur van de op te richten gebiedsorganisaties per ontwikkelgebied en vervult een coördinerende en faciliterende rol;
- WOWF fungeert als overkoepelende organisatie van de gebiedsorganisaties en functioneert als zodanig als het aanspreekpunt voor Rijk, provincie en gemeenten;
- Overheden verlenen geen medewerking aan ruimtelijke procedures die buiten het doel en de scope van het Regioplanproces vallen;
- Er wordt één saneringsequivalent voor heel Flevoland geformuleerd;
- Focus op regionale impact en samenhang van windparken (ecologie, landschap, milieu, veiligheid en rendement windparken);
- Gelijke opschalingsrechten (productie) voor bestaande windturbine-eigenaren binnen en buiten de ontwikkelgebieden, uitgaande van de bestaande productiecapaciteit;
- Mogelijkheid bieden aan niet windturbine eigenaren in het buitengebied om risicodragend te participeren in de projectontwikkeling;
- Een flexibel en toekomstbestendig Regioplan dat (lang) bestand is tegen contextuele veranderingen.

Risico's:

- De gewenste gebiedsprocessen komen niet op gang of zijn niet representatief;
  - *Maatregel 1: De WOWF professionaliseert*
  - *Maatregel 2: De WOWF entameert en faciliteert gebiedsprocessen.*
  - *Maatregel 3: Er wordt geen medewerking verleend aan initiatieven die buiten het kader van het Regioplan vallen*
  - *Maatregel 4: Op dat moment kunnen verschillende eisen en beleidsuitgangspunten worden heroverwogen.*
- De totstandkoming van een vertegenwoordigend overkoepelend bestuur vanuit de verenigingen stagneert;
  - *Maatregel 1: Door het monitoren van het proces (voortgangsevaluatie) wordt dit tijdig gesignaleerd en kunnen passende beheermaatregelen worden geformuleerd.*
  - *Maatregel 2: Op dat moment kunnen verschillende eisen en beleidsuitgangspunten worden heroverwogen.*
- De beschikbare ontwikkelruimte blijkt beperkter te zijn dan gedacht, hetgeen resulteert in een bedrijfseconomisch oninteressant saneringsequivalent;
  - *Maatregel: Op dat moment kunnen verschillende eisen en beleidsuitgangspunten worden heroverwogen.*
- Niet alle betrokken partijen (overheden, WOWF en verenigingen) committeren zich (tijdig) aan het planproces of deelnemers stappen gaandeweg uit het proces;
  - *Maatregel 1: Sluiten van de "intentieverklaring herstructurering windenergie Zuidelijk en Oostelijk Flevoland" tussen overheden en WOWF waarin ook de (financiële) bijdrage van de betrokken partijen aan het Regioplan proces is opgenomen. Ondertekening is voorzien in september 2012.*
  - *Maatregel 2: Er wordt gestuurd op het bedienen en koppelen van de wederzijdse belangen.*
  - *Maatregel 3: Op dat moment kunnen verschillende eisen en beleidsuitgangspunten worden heroverwogen.*
- Het subsidiestelsel voor Duurzame Energieproductie verandert;
  - *De verwachting is dat de komende jaren de subsidies op duurzame energieproductie verder worden teruggebracht. Dit zal naar verwachting voor hogere groene stroomprijzen zorgen. De hogere opbrengsten zullen het wegvallen van de subsidies compenseren. Om die reden wordt het treffen van een maatregel voorsnog niet nodig geacht. Indien dit toch aan de orde is worden kunnen verschillende eisen en uitgangspunten worden heroverwogen.*

2. *Proces*

2.1 Fasering en activiteiten per fase

In de periode 2012 - 2013 wordt het Regioplan Windenergie opgesteld. Voor dit plan worden in zes windontwikkelgebieden concrete projectplannen gemaakt. Daartoe worden naast, besluitvorming omtrent deze bestuursopdracht, de volgende activiteiten uitgevoerd:

1. Intentieverklaring herstructurering windenergie Zuidelijk en Oostelijk Flevoland

Het beoogde proces vereist commitment van gemeenten, provincie, Rijk en initiatiefnemers die vertegenwoordigd worden door de WOWF. De intentieverklaring is het document waarin de onderlinge samenwerking en ieders rol en (financiële) bijdrage wordt vastgelegd. Ondertekening van de verklaring is voorzien in september 2012.

2. Plan van aanpak gebiedsproces

Het primaat voor de gebiedsprocessen ligt bij de initiatiefnemers van de toekomstige windparken. Zij worden daarbij vertegenwoordigd en ondersteunt door de WOWF. De uitvoering van de gebiedsprocessen vergt een zorgvuldig procesverloop en heldere afspraken over de taak en rolverdeling tussen partijen. De WOWF dient dan ook een dergelijk Plan van Aanpak op te stellen.

3. Programma van Eisen

In dit document leggen de regionale overheden vast aan welke randvoorwaarden en eisen de initiatiefnemers moeten voldoen bij het ontwikkelen van de nieuwe windparken in de aangewezen windontwikkelgebieden. In het Programma van Eisen worden onder andere voorwaarden opgenomen over de vormgeving van de financiële participatiemogelijkheden door de Flevolandse bevolking in nieuwe windparken.

4. Evaluatie verenigingsvorming

De gebiedsprocessen staan centraal in de beoogde werkwijze (zie paragraaf 2.2). De eerste cruciale stap in deze processen is de vorming van gebiedsorganisaties om een brede belangenvertegenwoordiging mogelijk te maken. In het proces is een evaluatiemoment ingebouwd om de voortgang van de vorming van de gebiedsorganisaties te monitoren en eventueel maatregelen te nemen.

5. Besluitvorming projectplannen

Voor ieder windontwikkelgebied wordt een projectplan opgesteld dat de mogelijke vorm en omvang van het toekomstige windpark in dat gebied inzichtelijk maakt. Ieder projectplan bevat meerdere zoeklocaties voor windparken, die in de plan-MER (activiteit 6) nader onderzocht worden. De gemeenteraden en het College van Gedeputeerde Staten wordt om instemming met de projectplannen gevraagd.

6. Plan-MER

De plan-MER en de passende beoordeling worden in deze fase uitgevoerd en resulteren in een oordeel over de zoeklocaties uit de projectplannen. Er wordt één overkoepelend milieueffectonderzoek uitgevoerd voor alle windontwikkelgebieden. Daarbij wordt in het bijzonder gelet op de samenhangende effecten tussen de verschillende gebieden. Het milieueffectonderzoek wordt gebruikt om een afgewogen keuze voor de voorkeurslocaties per windontwikkelgebied te maken. Als onderdeel van de plan-MER worden de exploitatie-effecten van de verschillende zoeklocaties (en eventuele bijstellingen daarvan) in beeld gebracht. De uitkomsten van de Plan-MER kunnen leiden tot aanpassing van de projectplannen.

7. Regioplan

De resultaten van de plan-MER worden gebruikt als input voor het op te stellen Regioplan. In het Regioplan worden de regionale en lokale ruimtelijke kaders op hoofdlijnen vastgelegd en de wijze waarop de uitvoering is geborgd. Ook maakt het plan de rol van provincie en gemeenten duidelijk.

8. Inpassingsplannen en/of bestemmingsplannen

De gemaakte plannen dienen als uitgangspunt voor de start van de inpassingsplannen en/of bestemmingsplannen zijn³. Hiermee gaat de **uitvoeringsfase** van start. Het realisatietempo wordt bepaald door de economische afschrijving van de bestaande windturbines, deze bedraagt 15 jaren. Aangezien er recentelijk nog windturbines zijn gerealiseerd wordt verwacht dat medio 2030 de laatste opstelling van de nieuwe generatie wordt opgeleverd.

De WOWF

Achtergrond

De Stichting Werkgroep Opschalen Windenergie Flevoland (WOWF) is in 2009 ontstaan als spin-off van het agrarisch innovatienetwerk Flevoland. De Stichting stelde zich tot doel om een zodanige verandering in het provinciale windenergiebeleid te bewerkstelligen dat er kansen voor de herstructurering van het bestaande windareaal ontstonden. De achterban van de stichting bestaat uit Flevolandse windturbine-eigenaren. De WOWF is succesvol geweest in haar doelstelling.

Nieuwe rol

De WOWF ziet voor zichzelf een vertegenwoordigende en ondersteunende rol weggelegd bij het opstellen van het regioplan. Naar analogie van de windkoepel Noordoostpolder ontwikkelt zich tot een vertegenwoordigend bestuur van turbine-eigenaren, grondeigenaren en bewoners in het landelijk gebied van Oostelijk en Zuidelijk Flevoland; de directe belanghebbenden bij de ontwikkeling van nieuwe windparken in Zuidelijk en Oostelijk Flevoland.

In de tweede helft van 2012 wordt gewerkt aan een wijziging van bestuur. Na de transitie zal het bestuur zijn samengesteld uit vertegenwoordigers uit de windontwikkelgebieden, een vertegenwoordiger van LTO-Noord en een onafhankelijk, niet-stemgerechtigd voorzitter. De WOWF heeft zich vanuit die hoedanigheid tot doel gesteld om de bestaande windturbines in Flevoland te herstructureren. Op die manier kan op landschappelijk duurzame wijze de productie van windenergie in het landelijk gebied voor de lange termijn worden bestendig en uitgebreid

Werkorganisatie

Om invulling te geven aan de beoogde ondersteunende rol heeft de WOWF een uitvoerende organisatie opgericht, het Centrum Wind. Deze heeft als taak de belanghebbenden te ondersteunen bij de planvorming voor de tweede generatie windparken. Daarbij wordt nadrukkelijk geen projectontwikkelaarsrol beoogd. Het centrum wordt aangestuurd door het WOWF bestuur.

³ De projectvoorstellen hebben naar verwachting allemaal een parkomvang van meer dan 100 MW. Een windpark met een dergelijke omvang wordt van nationaal belang geacht. Om die reden kan bij het Rijk worden verzocht om toepassing van de Rijkscoördinatieregeling en Rijksinpassingsplanprocedure zoals opgenomen in de Elektriciteitswet en de Wet op de ruimtelijke ordening. Het Rijk heeft toegezegd dit pas te zullen doen na vaststelling van het Regioplan. Voor windparken kleiner dan 100 MW kunnen zowel de provincie als de gemeente optreden als bevoegd gezag. Normaliter ligt in dat geval het primaat bij de gemeente.

2.2 Beoogde werkwijze

In lijn met de commissie Elverding⁴ staat vroegtijdige betrokkenheid en zeggenschap van de belanghebbenden in dit iteratieve open planproces centraal. Dit wordt concreet vormgegeven door een gebiedsgerichte benadering. In zes windontwikkelgebieden moet duidelijk worden of de belanghebbenden willen meewerken aan de tweede generatie windparken en of daarvoor voldoende urgentie aanwezig is.

De WOWF faciliteert en coördineert dit proces in vijf gebieden. De gemeente Almere geeft dit proces vorm voor het bestaande stedelijke gebied van Almere.

Beheersaspecten

2.3 Organisatie

Om het Regioplanproces daadwerkelijk te kunnen realiseren zijn randvoorwaarden nodig voor subsidieverlening, wet- en regelgeving, medewerking van andere overheden etc. Met een sterk en uitvoerbaar Regioplan kunnen Zuidelijk en Oostelijk Flevoland daadwerkelijk een positie opbouwen bij het Rijk. Dit betekent dat het bij het naar buiten treden/lobbyen en het omgevingsmanagement belangrijk is dat de regionale partijen (provincie, gemeenten en WOWF) zoveel mogelijk in coördinatie met elkaar optrekken.

Bestuurlijke organisatie en wederzijds commitment zijn gewenst om een aantal redenen:

- Afstemmen van belangen en opvattingen tussen publieke en private partijen;
- Bevorderen van de synchronisatie in publieke en private belangen;
- Coördineren van het omgevingsmanagement en de lobby naar derden.

Samenwerking tussen partijen is een vereiste om het Regioplanproces succesvol te doorlopen. Feitelijk is er sprake van een netwerkorganisatie. De provincie Flevoland vervult daarin een coördinerende rol. Er wordt een bestuurlijk coördinerend overleg vormgegeven waarin de bestuurlijke afstemming, het maken van onderlinge afspraken over de communicatie en het afstemmen van ieders besluitvormingsprocessen plaatsvinden. Het overleg stuurt geen activiteiten aan. Deze coördinerende structuur wordt ingericht naar analogie van de stuurgroep Windpark Noordoostpolder waar een soortgelijke aanpak succesvol is gebleken.

De gemeenten Urk en Noordoostpolder hebben aangegeven agendalid te willen zijn van het coördinerend bestuurlijk overleg.

In het overleg hebben de volgende partijen zitting:

- Ministerie van EL&I (incl. AgentschapNI en Dienst landelijk gebied)
- Ministerie van I&M
- WOWF

---

⁴ De Commissie Versnelling Besluitvorming Infrastructurele Projecten. De aanleiding voor het instellen van deze commissie was de trage besluitvorming over infrastructuur in Nederland. De commissie beval aan het zwaartepunt van een project te verschuiven van de planuitwerkings- naar de verkenningsfase en in te zetten op vroegtijdige en brede participatie van betrokkenen - ook de markt -, door strakkere termijnen en een gebiedsgewijze benadering. Door uitvoering van onder andere deze aanbeveling kan de gemiddelde doorlooptijd van de besluitvorming over nieuwe infrastructurele projecten halveren.

- Provincie Flevoland
- Gemeente Lelystad
- Gemeente Dronten
- Gemeente Zeewolde
- Gemeente Almere.

Naast het coördinerend overleg wordt voor het opstellen van het Regioplan een regionale stuurgroep opgericht (Stuurgroep Regioplan Windenergie Zuidelijk en Oostelijk Flevoland). Hierin hebben de provincie en de voornoemde gemeenten zitting. De stuurgroep is verantwoordelijk voor de aansturing van het opstellen van het Regioplan en het voorbereiden van de besluitvorming over het Regioplan. Beide overleggen worden voorgezeten door de Gedeputeerde windenergie, het secretariaat wordt verzorgd door de provincie Flevoland.

Taakverdeling tussen partijen:

- WOWF trekt het gebiedsproces en werkt toe naar uitvoerbare projectplannen voor de vijf windontwikkelgebieden in het landelijk gebied;
- De gemeente Almere geeft vorm aan het projectplan voor het stedelijk gebied van Almere (gebied 6);
- Gemeenten en provincie faciliteren dit proces met een programma van eisen, plan-MER en opstellen van het Regioplan. De Provincie Flevoland fungeert daarbij in voorkomende gevallen als aanbestedende partij;
- Gemeenten en provincie stellen in samenspraak met de WOWF en het rijk de haalbaarheidsparagraaf van het Regioplan op en ontwikkelen daarvoor een financiële dashboard;
- Provincie coördineert de aansturing van de werkzaamheden door deelnemende partijen;
- Provincie, gemeenten en WOWF geven vorm aan de brede communicatie over windenergie als het over het proces en generiek draagvlak gaat. De communicatietask over concrete projecten berust bij de initiatiefnemers;
- Aan de hand van het plan van aanpak gebiedsproces worden afspraken gemaakt met het rijk over haar inzet (middelen en mensen) in dit proces.

Capaciteit

Voor de genoemde activiteiten wordt voor 2012 en 2013 de onderstaande interne capaciteit geraamd:

Urenraming

	2012	2013
Aansturing		
Projectmanagement	1000	800
Projectleiding gebiedsprocessen 400 uren	400	600
Vakinhoudelijke inzet		
Senior Adviseur ruimte	200	150
Adviseur ruimte	200	300
Adviseur Wet Ruimtelijke ordening	250	250
Projectadviseur	800	800
Communicatieadviseur	200	200
Projectmedewerker	1000	1200
Adviseur GIS	120	200
Totaal	4170	4500

Budget

Het proces van opschalen en saneren vergt een lange adem en daarmee ook langjarig financieel commitment.

2012

Voor 2012 heeft de provincie ten aanzien van windenergie de beschikking over een budget van €175.000. Naar verwachting is dit budget toereikend voor de procesbijdrage die de provincie dit jaar doet. Concreet gaat het daarbij onder andere om de volgende activiteiten:

- Opstellen "intentieverklaring herstructurering windenergie Zuidelijk en Oostelijk Flevoland";
- Het formuleren van het Programma van Eisen voor de windontwikkelgebieden
- Het uitvoeren van voorbereidende onderzoeken en werkzaamheden voor de plan-MER.

2013

De kosten van het Regioplanproces in 2013 worden in hoofdzaak gedragen door de WOWF en daarmee door de markt, deze bedragen circa €2.000.000.

De provinciale procesbijdrage concentreert zich op de planologische kaderstelling, procescoördinatie en overkoepelende communicatie. Deze activiteiten resulteren in de Plan-MER en het Regioplan. De kosten van deze activiteiten bedragen €160.000.

Iedere gemeente draagt €50.000 euro bij aan het proces. Deze middelen worden ingezet voor het opstellen van de plan-MER, het Regioplan en communicatieactiviteiten gericht op lokaal draagvlak.

Het rijk wordt gevraagd de activiteiten van de WOWF financieel en personeel te ondersteunen. Concrete afspraken hierover worden gemaakt op basis van het plan van aanpak gebiedsproces.

2014-2016

Na de vaststelling van het Regioplan start het opstellen van de benodigde inpassingsplannen en de uitvoering van de coördinatieregeling voor de benodigde vergunningen. De windparken Noordoostpolder en Zuidlob tonen aan dat in deze fase een aanzienlijke inspanning van de deelnemende overheden en initiatiefnemers vereist is om het planproces tot een succesvol einde te brengen.

Per windontwikkelgebied zijn er kosten voor de bestuurlijke coördinatie van de besluitvorming (projectdirectie) en communicatie. Naast een bijdrage van de gemeenten zal ook een bijdrage van de provincie nodig zijn.

Voor 2013 zijn voldoende middelen beschikbaar. Voor de jaren daarna zal op basis van een gedetailleerde raming en na overleg met alle partijen een voorstel gedaan worden in het kader van het reguliere begrotingsproces.

2.4 Informatie en Communicatie

2.4.1 Communicatieplan

Een communicatieplan wordt opgesteld dat is gericht op de drie processen in het traject:

- het Regioplanproces (inclusief intentieverklaring);
- de gebiedsprocessen;
- de draagvlakontwikkeling.

Medewerkers van de WOWF, de gemeenten en provincie vormen één communicatieteam. De coördinatie berust bij de WOWF. Iedere partij blijft uiteraard verantwoordelijk voor haar eigen communicatie.

2.4.2 Besluitvorming en informatieverstrekking

In het figuur Besluitvormingsproces Regioplan op de volgende pagina zijn de momenten opgenomen waarop besluitvorming plaatsvindt of er informatie wordt verstrekt.

Naast deze formele agenda wordt voorgesteld om periodiek een 'Schuursessie Windenergie' te organiseren. Deze (informele) bijeenkomsten in het veld, kunnen worden bezocht door leden van de gemeenteraden en Provinciale Staten en hebben het doel om hen te informeren over de actuele stand van zaken in het planproces en daar desgewenst feedback op te geven. Tevens kunnen op deze wijze contacten worden gelegd en onderhouden met de initiatiefnemers en kan achtergrondinformatie worden verkregen over windenergie.

Besluitvormingsproces Regioplan

